

СТАНОВИЩЕ

за дисертацията на

Валери Йорданов Вълчев,

редовен докторант по История на философията

към катедра „Философски и политически науки“ на ЮЗУ „Неофит Рилски“ –
Благоевград,

на тема: *Нихилизмът срещу метафизиката – генезис на неklasическите ценности*

за присъждане на образователната и научна степен „Доктор“

в професионално направление **2.3. Философия**

по научната специалност – **История на философията**

от доц. д-р Силвия Кръстева

Оценявам дисертацията на Валери Йорданов като самостоятелно и във висока степен иновативно начинание, което е заложено още в темата. Категорично е обявено търсенето на един нов модел на ценностите, който да излезе от завареното статукво и да се свърже с актуалния процес в съвременния свят. Интригуващият момент в поставянето на темата като сблъсък на две големи начинания с епохално и теоретично значение за философията е прокаран и в целия ход на дисертацията с прехода на диалектично положени тези в потвърждение и отрицание на отношението към трансцендентното, с миналото и бъдещето на метафизиката, с човека, като централен герой на изследването, разпънат между „отвдното“ и „отсамното“. Самото преминаване на тези полюси, и като жизнено начинание за автора, и тяхната среща на територията на Ницшевата философия откриват като резултат на генезиса чистите проблемни точки-заряди за генериране на новите ценности.

Дисертационният труд изпълнява изискванията за докторска дисертация с обема си от 191 страници, от които 10 страници литература. Източниците, 173 на брой, са плътно и активно използвани в дисертацията и съставляват основното поле на анализ и материал за извеждане и аргументиране на заявените тези. Дисертацията е организирана в увод, три глави с по три параграфи, заключение. Структурата е симетрична и е изпълнена хармонично и в подредена и артикулирана цялост, очертава три полета на постъпателното придвижване на анализа и извличане и конструиране на тезите.

Първото поле извлича и възкресява учредяването на аксиологията, с поставения дебат за ценностите, за тяхната сфера и оттам за отнасянето им към живота на човека и

за „работата“ им за пълноценното човешко съществуване. Второто поле се развива на терена на метафизиката с детайлно проследяване на историко-философския ѝ генезис, с акцента върху метафизическите теми и трансформации на предмета ѝ в ранната философия на Новото време и в немския класически идеализъм, отвеждащи към забелязани вътре в нея тенденции към нова проблематика и към необходимостта от отговор и утвърждаване на собственото ѝ съществуване в модерната епоха. Третото поле е изцяло позиционирано в Ницшевата философия, за което се подготвя цялото изложение на първа и втора глава. Тук са проследени новаторските и радикални идеи на Ницше, разглеждат се измеренията и обхватът на nihilизма и излизат от него, като действия и процеси по същинската сила на новата модерна епоха и на начинанията на модерния човек и неговия идеен хоризонт.

Ще набележа особено ярките, според мен, и интересни моменти и постижения на докторанта, съсредоточили неговото внимание и сериозна работа. На първо място е самостоятелната работа по проблематиката на аксиологията – с категорично поставения въпрос за „универсалните ценности“. Това е проблем, който сякаш рамкира полето на аксиологията и е насоката да се търси спецификата на онтологията на ценностите, на тяхната типология и система. Тук докторантът представя в един добре построен и целенасочено проведен порядък преглед на аксиологичната тематика в българските философски изследвания. Интересно и заредено с теоретичен потенциал е конструирането от В. Вълчев на двойния произход на аксиологията през 19-и век в неокантианските школи и на полето на философската антропология.

Сама по себе си постройката на развитието на философията от позицията на метафизиката е впечатляващо начинание. То дава възможност да се очертаят тенденциите и да се види отношението към проблема за трансцендентното, а на фона на този генезис наистина да се открие радикалната позиция на теоретичната философия на 19-и век в опит за изчистване и някак тотално заличаване на тази позиция, на този преход и телос, заложи в човешкото рaцио и дори в проекта на човешкото съществуване. Така става възможно да се открие типиката в изграждането и преживяването на метафизическите модели, което е все пак една постмодерна теза – в плурализма на възможностите да се прави метафизика, т.е. като класически и некласически модели, като типове метафизика. За чистата територия на философската теоретичност това е радикален и трансформиращ философската спекулация проблем и реализирани възможности. В. Вълчев запазва след тоталния сблъсък и nihilистично заскобяване на проблема за метафизиката отношението към трансцендентното, обосновано в

етическите, именно аксиологическите и дълбоко екзистенциалните потребности на човека. Проблемно е поставен и изкрystalизира въпросът за новата, за съвременната метафизика.

На полето на Ницшевата философия докторантът е в стихията си. Тук анализът прераства в самостоятелно конструирани моделни ядра на новите ценности, с нито за миг не изпуснат проблем – от тезите и решенията на Ницше да се стигне още напред и като спечелен резултат за платформата за новите ценности. В суровата преоценка на всичко заварено, и на претеглянето и изминаването като отсъждане и преживяване на всичко, предложено от Ницше, всъщност истинската ценност е утвърдена в избирация и търсеция човек, в автентичното му и свободно от предразсъдъци съществуване, в което той сам изгражда своя живот и определя смисъла на своето съществуване. Интересна е идеята на докторанта, че с Ницшевата философия е заложена не само модерността, но и нейното пречупване и трансформация в залезната епоха на постмодерността, така Ницше цялостно проектира човека с хоризонта и процеса на настоящата епоха и на пътя към едно ново „светостроителство“ и нова цивилизационна парадигма.

Нямам съвместни публикации с докторанта. Авторефератът съответства напълно на дисертацията. Приносите са ясно и прецизно формулирани и са демонстрирани в хода на изследването.

В заключение, дисертацията на Валери Йорданов Вълчев на тема „*Нихилизмът срещу метафизиката – генезис на неklasическите ценности*“ представлява самостоятелно и иновативно проведено изследване, заложено със сериозност и ангажимент в работата по обхвата, аргументирането и разгръщането на тезите. Докторантът демонстрира обхватни теоретични познания и в резултат е систематично изведено и уплътнено тематичното поле, заложено в дисертацията. Предвид посоченото убедено ще гласувам „ЗА“ присъждането на образователната и научна степен „доктор“ на Валери Йорданов Вълчев за неговата дисертация на тема: *Нихилизмът срещу метафизиката – генезис на неklasическите ценности* по научната специалност – **История на философията** в професионално направление **2.3. Философия**.

7.06.2023 г.

Доц. д-р Силвия Кръстева